

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Io. Freinshemii Commentarii in libros svperstites Q. Cvrtii Rvfi

**Freinsheim, Johann
Curtius Rufus, Quintus**

[Argentorati], [circa 1639 oder später?]

Cap. 6

urn:nbn:de:bsz:31-103771

Catone obiter addo, idem elogium ei tribuere Plutarchum in vita cap. 27. Quintilianus 12, 1. mitius: Cicero minime sui contemptor.

TANTA COMPONENTIVM) Arrianus 6, 2, 23. de hac ipsa re: *Hec mihi per digressionem dicta sunt, ut in tantorum facinorum & casuum expositione posterius plus diligentia adhiberent.* Eadem querela Tacit. 3, 19, 3. *Adco maxima quaeque ambigua sunt, dum alij quoquo modo audita pro comperitis habent; alij vera in contrarium vertunt: & gliscit virumque posteritae.* & 4, 11, 6. *Mihi tradendi arguendique rumoris causa fuit, ut claro sub exemplo falsas auersiones depellerem &c.* Sic Thucydides 1, 4, 2.

9, 5, 25. *CRITOBVLVS*) Critodemus Arriano 6, 2, 17. vbi Philippus Acarnan, qui in Cilicia ad Tarsum curauerat Alexandrum? supra 3, 6, 1. an extinctus interim, an clinicam tantum, non vulnerariam professus? alii enim medicorum ophthalmici, alii clinici, alii vulnerarii, raro vnus omnes medicinae partes profitebatur aut exercebat, uti nec hodie vbi Osthanes? de quo Plinius 30, 1, 21. *Non leuem & Alexandri M. temporibus auctoritatem addidit professioni secundus Osthanes, comitatu eius exornatus, planeque quod nemo dubitet, orbem terrarum peragravit.* Sed Philippus Acarnan etiam vulnerarius fuit, ut ex 4, 6, 17. apparet. Sed postea extinctum credo. quando nulla amplius eius mentio. Raderus. De Osthane quod ait, dupliciter fallitur. nec enim eum medicum fuisse dicit Plinius, sed magum: nec de ipso vltima verba Plinii, *orbem terrarum peragravit*, accipiunda; sed de arte seu professione magiae. quod sequentia clamant: *Extant itaque & apud Italas gentes vestigia eius &c.* Sed ad Critobulum reuertimur: eiusque nomen secundum Popmam ex Plin. 7, 37, 2. affirmamus. *Magna & Critobulo fama est extracta Philippi regis oculo sagitta, & citra deformitatem oris curata orbitate luminis.* Philippo id acciderat in obsidio Methonae apud Diodor. 16, 34. Iustin. 7, 6, 14. hunc igitur etiam ex paternis medicis secum duxerat Alexander.

9, 5, 28. *SINE MOTV PRÆBVI CORPVS*) Plin. 11, 45. *Varrices C. Marium, qui septies Consul fuit, stantem sibi extrahi passum vnium hominem (Chiffletius recte hominum) Oppius auctor est. Cicero Tuscul. quaest. 2, 22. C. Marius cum secaretur, vetuit se alligari: nec quisquam ante Marium solutus dicitur esse scelus.* vbi multa praecleara de dolore tolerando, virisque digna.

9, 5, 30. *CERTIOREM SPEM*) Siue: *certiore spe salutis eius in castra se reculerunt.* Acidalius. Videtur non necessaria mutatio. Castra autem intellige, quae ad urbem erant, ne confundas cum iis quae ad confluentes Aefinis & Hydrontis apud Arrianum 6, 2, 26.

9, 6, 1. *FAMAM MORTIS SPÆ*) Aliter paulo Arrian. 6, 2, 27. Diodor. 17, 99. hanc etiam inter causas numerat seditionis à Græcis concitatae, quae seq. cap. exponitur.

9, 6, 2. *QUIES NECESSARIA*) Sic de Carolo V. Surius ad An. MDXLVII. *Noribergae dies quinque confirmanda valetudinis causa permansit.*

9, 6, 6. *AT CRATERVS*) Apud Arrian. 6, 2, 29. *Nearchus auctor est amicos qui eum deducebant factum eius reprehendisse, quod se tanto discrimini pro exercitu obiecit: neque enim id ducis, sed militis officium esse.* Eadem Suidas in 'Αλεξανδρῶ, ex Arriano. Confer similitimum locum Lucani 5, 680.

Circumfusa duci stetit, gemituque suorum

Es non ingratis incesit turba querelis:

Quo te diue tulit virtus temeraria Caesar? &c.

Sic apud Gregoram 7, 11. Imp. Michaël à patre prolixè obiurgatur, quod Imperator, non ex Imperatorio debito rem gessisset, vitam suam sic obiectans casibus, & in suo corpore
Romane

Comment. in Curtium. lib. 9. cap. 6. n. 7. 8. 10. 11. 13. 17. 18. 19.

Romanorum salutem fortunæ velut per libidinem exponens. & apud eundem II, 1. Andronico Iuniori eadem illa ab uxore & ceteris omnibus ingeruntur. Sic Philippum Augustum singulari pugna cum Atrebatum Comite congredi cupientem, ab amicis retineri facit Guilielmus Philippid. lib. 2. idque factum huic comparat :

Talis Alexander castigabatur ab omni
Milite, cum medias muro se vertit in hostes.
Vnda (Vnde) fuit, paucis vix succurrentibus, hosti
Vi raptus, iusto perfusus membra cruore.

Coniunge quæ propofita sunt supra ad 3, 2, 1. statim ipse decernere. & mox num. 8. tot
omnium animas.

VT NUNC EST TIBI VILIS) Acidalius tibi vilis expungit,
putatque sufficere vt nunc est. probatque simili loco Curtii 5, 5, 10.

9, 6, 7. TV NOS PRÆSTABIS INVICTOS) Coniunge quæ
notat Fortnerus ad illa Taciti 2, 46, 1. Inguimerum tenens, illo in corpore decus omne
Cheruscorum, illius consiliis gesta, quæ prospere ceciderint, testatur.

9, 6, 8. TOT CIVIUM ANIMAS) Quæ omnes vnus spiritu tra-
huntur. Silius 4, 103. de Chryxo Celtarum duce:

Vna spes anima, tantisque pendenter arbor.

Cic. pro Marcello cap. 7. Quis est omnium tam ignarus rerum, tam rudis in rep. tam
nihil vnquam nec de sua, nec de communi salute cogitans, qui non intelligat, tua salute
contineri suam; & ex vnus tui vitam pendere omnium. de eodem Lucan. 5, 685.

Cum tot in hac anima populorum vita, salusque
Pendeat, & tantus caput hoc sibi fecerit orbis,
Seniua est, voluisti mori

Nam, vt ait Sen. de Clement. 1, 4, 2. Imp. est vinculum, per quod Resp. coheret, ille spiri-
tus vitalis, quem hoc tot millia trahunt &c. Adde Lipsii politic. 2, 1. Gruter. in Tacit.
discurs. 3, 9. & quæ supra spatium notata. vel Index, vel addita textui parallela loca, in
commune iungent.

9, 6, 10. DE PERSIDIS REGNO) Crimen hoc fortunæ facit
Plutarch. de fort. Alex. 2, 28. Feræ in modum cassibus implicata, deseruit & auxilij inops
agebat: non eo redactus, vt Susis, Babylone, vel Bactris potiretur, aut præclaram de Persis
illam victoriam reportaret. nam qui arduas ac gloriosas res gerendas suscipiunt, ab illorum
infortunio, si quod habent, saltem dedecus abest. Vide & quæ sequuntur; est enim pro-
lixus locus.

NE ADMIRARI QUIDEM) Nemo quidem vellet, vt periculis
te exponeres: nec tamen, si faceres, miraretur. quippe cogitaret non iniquum esse, vt
magnum ob præmium, magnum etiam periculum susciperetur. Nihil ergo mutan-
dum: nec Acidalio credendum, qui pro ne admirari, reponerat admittere.

9, 6, 11. NOVIT) Acidalius novit. Rectius.

9, 6, 13. IGNOMINIA NOTES) De pœnis militaribus, & ignomi-
niosis dimissionibus copiose ex Polybio Lipsius Mil. Rom. 5, 18. & 19. Raderus.

9, 6, 17. CONSIDERE IVBET) Sic Alexander Imp. confessum
obtulit Senatoribus. Lamprid. cap. XVIII.

9, 6, 18. SED GLORIÆ) Pal. 1. non tam ætatis spatio, quam gloriæ. Et
nunquid ita scripsit Curtius?

9, 6, 19. LICVIT PATERNIS OPIBUS) Hic quoque secutus
est auctorem generis Achillem: qui cum fatum suum ex matre didicisset, vt vel inglo-
rius ad extremam senectutem peruenire posset: vel magna gloriâ compos, sed brevis

zui foret: elegit gloriam. Paria Curtianis his dixit apud Arrian. 5. 4. 11. *Quidnam magnum ac memorabile in vita egissemus, si desider in Macedonia satis habuissemus, laboris expertes, domos nostras ueri?* Confer Maximum Tyr. dissert. XXXV.

NE PIGRI QUIDEM) Arellius in Seneca Suaf. II. *Erratis, si metuendam creditis mortem. Nulli natura in aeternum spiritum deit, statutaque nascentibus in finem vite dies est. Imbecilla enim nos materia Deus orsus est, quippe minimis succidum corpora: indenunciata forte rapimur: sub eodem pueritia fato est: eadem iuuentus causa cadit.* Lepidus apud Sallust. H. 1, 2, 10. *Omnibus finem natura vel ferro septis statuit.* & Iug. 85, 30. *Ignavia nemo immortalis factus.*

NON ANNOS MEOS) Cestius apud Senec. Suaf. VI. *Si ad desiderium populi respicias Cicero, quandoque perieris, parum vixisti: si ad res gestas, satis vixisti: si ad iniurias fortune & presentem Reip. statum, nimium diu vixisti: si ad memoriam operum tuorum, semper victurus es.* Ad eam formam Sen. epist. 78, 34. ait ex Posidonio: *unum diem hominum eruditorum plus patere, quam imperii longissimam aetatem.* Vbi Lipsium & Muretum consule. Sic etiam Agricola Taciti 44, 3. *Quantum ad gloriam, longissimum auium peregit.* Mamertinus in gratiar. actione cap. 14. *Itaque grandaeuam iam Imperium videbitur his, qui non ratione dierum, aut mensium, sed operum multitudine, & effectuarum rerum modo Iuliani tempora metuentur.* Idem sensus in his Martialis 20, 53.

*Inuida quem Lachesis raptum triceride nona,
Dum numerat palmas, credidit esse senem.*

9, 6, 20. **IMPERIUM**) Credo Pal. 1. rectius habere: *Orsus à Macedonia, imperium Graeciae teneo.*

MÆDISQVE) Nulla horum apud vltos scriptores, qui de Alexandro tradidere, mentio est. Raderus teste. *Esse autem Thraciae gentem hoc nomine Macedoniae vicinam, ex Stephano & Ptolemaeo 3, 11. notum.* Vide etiam Ortelium. Verum de his sermonem esse Curtio non videtur. cur enim post totam Thraciam, vnius nationis vocabulum nominet? Quare potius hic legerim, *Maxisque*, quae gens vicina Triballis, & armis virisque valida: quamquam Raderus *Mador* retinendos arbitretur.

ALIAM NATURAM) Seneca de benef. 7, 2. *Non satis apparebat inopem esse, qui ex a natura terminos arma proferret?* Sic Romani apud Tacit. Agric. 30, 6. *Postquam cuncta vastantibus defuere terra, & mare seruantur.* Videtur autem Curtius alludere ad notam fabulam de pluribus mundis, de qua infra 10, 5, 29. Iuuenalis 10, 167.

Vnus Pelaeo iuueni non sufficit orbis.

9, 6, 21. **XXVIII AETATIS ANNUM**) Non ergo conuenit Iulianus 11, 1, 9. cui viginti annos natus regnum orditur, nec Raderus prolusion. cap. 7. qui hoc gestum in vigesimum nonum Alexandri annum conijcit. Chronologos consule.

9, 6, 22. **DABO NOBILITATEM**) Aristippum Dionysius iussit in conuiuio infimum omnium accumbere. hic Aristippus nihil offensus, *Hunc, inquit, locum, o rex, illustrare vis ac honorificum reddere. significans non locum reddere hominem viliozem; sed ex dignitate hominis, honorem addi loco.* Raderus ex Aristippo Laërtii cap. 18. Sic Cato nescio quod vile munus, Socrates carcerem cohonestauisse dicuntur. Sic Epaminondas Telearchian ad magnam dignitatem ac maiestatem enexit. Plutarch. in praecip. reip. gerendae cap. 37. *De locis obscuris per opera bellica nobilitatis supra ad 4, 9, 9. nobilitem sua clade facturus.*

APERIAM TERRAS) Id quoque praestitit. Nam ante eius expeditionem

Comment. in Curtium. lib. 9. cap. 6. n. 24. 25. & c. 7. n. 1. 4.

ditionem India, & quæ circa sunt, vix fando Græcis cognita. Plutarchum & Strabonem non vno loco testes eius rei habet.

9, 6, 24. *NIHIL PARVUM*) Hieronymus ad Lætam, in re dissimili, similem fere sententiam dixit: *Non sunt contemnenda quasi parua, sine quibus magna constare non possunt.* Pulchre Nazianzenus:

τὸ μικρὸν ἔστι μικρὸν, ὅταν ἐπιφύῃ μέγα.

AB INTESTINA FRAUDE) Alludit hunc sensum Italum adagium:

Da chi ben mi fido, guardimi Dio:

Da chi non mi fido, guardero io.

9, 6, 25. *IN THEATRO*) Ad ostium eius cæsus. Diodor. 16, 95. *occupatis eius angustiis à Pausania, vt loquitur Iustinus 9, 6, 4.*

PLURES A SVIS) Saturninus apud Vopiscum cap. 10. *Nesciunt amici quid mali sit imperare; gladij & tela nostris cervicibus impendent; imminent haste undique, undique spicula: ipsi custodes timentur, ipsi comites formidantur.* Sulpicius Ciceron. epist. ad famil. 4, 12. *de nece M. Marcelli. cui inimici propter dignitatem pepercant, inuentus est amicus, qui ei mortem asferret.* Exempla dictaue alia quid opus addere?

9, 7, 1. *CARABACTRA*) Ortelius corruptam putat vocem, & circa *Bactra* legendum existimat. Constantiensis Ms. habet *Garabactra*. Glareanus existimat compositum ex *Cara* & *Bactra*, propter coloniam nouam eo deductam. Ortelii tamen coniectura fauet, quod Curtius ipse num. 11. addat: *Hæc circa Bactra gesta.* Raderus. Iuuat etiam Diodor. 17, 99. *Græci per Bactrianam & Sogdianam in colonias distribui &c.* Bongarsius etiam ita leg. coniecerat. *Sarabactran* habet L. Ampelius.

POPULARIVM) Glareanus de Bactrianis interpretatur, Loccenius de Græcis: quod verum puto, ex verbis *qui validiores erant*; quæ res notat dissenfum in eodem hominum genere. accedit, quod illi Bactrianos etiam ad defectionem perulerunt: at quomodo potuissent, si quibusdam eorum occisis, genti tantam intulissent iniuriam?

CEPERANT) Acidalius sic recte legit. mutata etiam distinctione sensum expeditiorem reddidi.

QUASI) Quid sibi vult in ista re *quasi*? Emendo *casti*: pro quo solenni mutatione literarum in antiquioribus libris scriptum erat *quasis*. Acidalius. Recepit in textum Raderus.

9, 7, 4. *BICON QUIDAM*) Forte *Nicon*. aut cum Pal. 1. *Bicon*. Græcum enim fuisse, tamen Glareanus dubitet, omnia probant.

INVITATVMQVE) Non ergo duæ erant factiones, alterius Athenodorus princeps, alterius Bicon, vt putabat Raderus: sed Bicon ille sub Athenodoro erat, qui enim aliter ille regis nomen adscisceret, valida adhuc diuersa factione? aut qui fideret inimico inuitanti? Ceterum exempla quædam hoc modo occisorum reperies supra ad 6, 8, 16. quibus adde insigne illud apud Plutarch. in Demetrio cap. 47. item in Sertorio cap. 44. Warnefrid. de gestis Longobard. 1, 20. de Rodolpho: nec non Saxo-nem Hist. Dan. lib. 5. c. fin. de Frothone cum 2400. viris epulatum accersito à Britannorum rege. Zvvinger. theatr. vol. 18. lib. 5. p. 3465. de Sigismundo Battorio.

MACERIANVM) *Marcianum* putat legendum Glareanus, quod Marciani Medi essent. Omnia exemplaria habent *Maceriani*. vnde coniecit Raderus à Macis apud Stephanum dictos Macerianos. At ego non video vt à *Máxy*, quorum quidem & apud Plinium 6, 23, 13. mentio, fiat *Margaxarès* gentile nomen: demide